

Týmto podávame pripomienky k materiálu H2ODNOTA JE VODA - Akčný plán na riešenie dôsledkov sucha a nedostatku vody (rezortné číslo 8352/2017-ST1, číslo legislatívneho procesu LP/2018/17), ktorý na medzirezortné pripomienkové konanie predložilo Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky dňa 12. 01. 2018 - <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2018/17>

Martina B. Paulíková - Združenie Slatinka, A. Sládkoviča 2, 960 01 Zvolen v mene všetkých autorov pripomienok ich vložilo na portál právnych predpisov: https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy?p_p_id=processDetail_WAR_portletset&p_p_lifecycle=0&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&processDetail_WAR_portletset_cisloLP=LP%2F2018%2F17&processDetail_WAR_portletset_action=pplpZobrazPripomienky Pripomienky boli zverejnené na podporu verejnosti na <http://www.ekoforum.sk/peticia>

Pripomienka č. 1 ku kapitole 3.2 – pripomienka je zásadná:

Na str.12 Akčného plánu , v kapitole 3.2 Identifikácia neistôt navrhujeme preformulovať prvú vetu v druhom odstavci zhora takto: *“V oblasti adaptácie na suchu je potrebné riešiť otázky zásobovania vodou, zdravia obyvateľstva, životného prostredia , plavby, výroby vodnej energie, turizmu a iných oblastí”*.

Odôvodnenie:

Veta pôvodne uvedená v návrhu materiálu nie je v súlade s cieľom programu opatrení Akčného plánu na riešenie dôsledkov sucha a nedostatku vody, tak ako je uvedený v kapitole 4, kde sa uvádza. *“Program opatrení je základným prvkom Akčného plánu na riešenie dôsledkov sucha a nedostatku vody. Jeho hlavným cieľom je znížiť nepriaznivé dôsledky sucha a nedostatku vody na ľudské zdravie, životné prostredie, kultúrne dedičstvo a hospodársku činnosť”*. Pôvodné znenie je príliš úzkym pohľadom na problematiku sucha a nedostatku vody.

Pripomienka č. 2 ku podkapitole 4.1.1 – pripomienka je zásadná:

Na str. 13 Akčného plánu v podkapitole 4.1.1 Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo navrhujeme úplne vypustiť 2 preventívne opatrenia týkajúce sa odvodňovacích kanálov:

„Zrekonštruovať až do 510 km odvodňovacích kanálov a rozšíriť ich funkciu aj na zadržanie vody v krajine dobudovaním zariadení na reguláciu odtoku (napr. stavidlá).“

„Prioritizovať obnovu melioračných kanálov v závislosti od ich funkčnosti, využívania a aktuálnych parametrov vodných zdrojov vrátane všetkých existujúcich nádrží, modernizovať a budovať nové závlahové systémy.“

Odôvodnenie:

Melioračné kanály nepovažujeme za vhodné opatrenia na udržiavania vody v krajine. Práve naopak, svojou odvodňovacou funkciou sú jednou z príčin vysušovania krajiny, klesania hladiny podzemnej vody, zhoršovania kvality povrchovej vody a zvyšovania teploty zemského povrchu. Najmä na nížinách sú prispievajú ku vzniku povodní a zhoršovaniu stavu kvality pôd.

Pripomienka č. 3 ku podkapitole 4.1.1 – pripomienka je zásadná:

V podkapitole 4.1.1 Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo (str. 13) navrhujeme, aj v súvislosti s pripomienkou č. 2, doplniť nové preventívne opatrenie:

“Revitalizácia odvodnených území a obnovu hydrologického režimu v odvodnených územiach (obnovením zamokrenia a elimináciou zrýchlených drenážnych odtokov).“

Odôvodnenie:

Na základe negatívnych dopadov existujúcich meliorácii, je potrebné znížiť súčasný rozsah odvodnenia plôch v krajine a pristúpiť k ich revitalizácii.

Pripomienka č. 4 ku podkapitole 4.1.1 – pripomienka je zásadná:

V podkapitole 4.1.1 Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo (str. 13) navrhujeme doplniť nové preventívne opatrenie: *“Premena poľnohospodárskej pôdy v inudačných územiach na trávnaté plochy alebo lesné porasty.”*

Odôvodnenie:

Polia využívané na pestovanie monokultúrnych plodín majú nízku retenčnú kapacitu a potenciál zvýšenej erózie, v inudačných územiach tieto ich vlastnosti spôsobujú, že nie sú schopné absorbovať povodňový rozliv a následne dochádza aj k hospodárskym škodám/škodám na majetku.

Pripomienka č. 5 ku podkapitole 4.1.1 – pripomienka je zásadná:

V podkapitole 4.1.1 Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo (str. 14, tretie opatrenie od konca v danej podkapitole), navrhujeme úpravu a doplnenie textu preventívneho opatrenia *“Prehodnotiť drevinové zloženie a vo vzťahu k adaptačným opatreniam na zmenu klímy pri obnove lesa upraviť aj smerom k zvyšovaniu odolnosti porastov voči suchu a znižovaniu zraniteľnosti biotickými a abiotickými činiteľmi, napr. aj ochranou pralesov a prírodných lesov.”*

Tento text opatrenia navrhujeme doplniť a rozdeliť na 2 samostatné preventívne opatrenia nasledovne:

- 1) *„Prehodnotiť drevinové zloženie a štruktúru lesov a vo vzťahu k adaptačným opatreniam na zmenu klímy pri obnove lesa (pri obnove zvyšovať podiel prirodzenej obnovy, pri umelej obnove uplatňovať vyšší podiel rôznych druhov autochtónnych druhov drevín adaptovaných na znášanie sucha a tepla podľa typu stanovišťa, vytvárať zložitejšie nepravidelné štruktúry – drevinovej, horizontálnej a vertikálnej).“*
- 2) *“Upraviť obhospodarovanie lesov smerom k zvyšovaniu odolnosti porastov voči suchu a znižovaniu zraniteľnosti biotickými a abiotickými činiteľmi, napr. aj ochranou pralesov a prírodných lesov alebo úpravou foriem obhospodarovania, pracovných postupov, rubných a obnovných dôb k jemnejším formám a postupom a dlhšími rubnými a obnovnými dobami, príp. zmenšovaním veľkosti obnovných prvkov.”*

Odôvodnenie:

Formulovať ako dve samostatné skupiny opatrení odporúčame na základe toho, že pôvodná formulácia spája dva odlišné prístupy, ktoré sa v praxi nedajú aplikovať súčasne: aktívny prístup (týkajúci sa prehodnotenia drevinového zloženia a štruktúry lesov) a pasívny prístup (týkajúci sa zvyšovania odolnosti, ekologickej stability a reziliencie lesov založený predovšetkým na ochrane pralesov). Nami navrhovaná zmena vychádza z potrieb pri zavádzaní opatrení do praxe.

Pripomienka č. 6 ku kapitole 4.1.1 – pripomienka je zásadná:

V podkapitole 4.1.1 Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo (str. 13-14) navrhujeme doplniť nové preventívne opatrenie: *“Likvidácia nevyužívaných lesných ciest.”*

Odôvodnenie:

Nevyužívané lesné cesty znižujú retenčnú kapacitu povodia a sú náchylné na eróziu, preto by ich likvidácia a obnova pôvodného habitatu zmiernili povrchový odtok a eróziu povodia.

Pripomienka č. 7 ku podkapitole 4.1.3 – pripomienka je zásadná:

V podkapitole 4.1.3 Sídelná krajina navrhujeme preformulovať prvé opatrenie, pôvodne uvedené ako *„Podporovať v obciach a mestách opatrenia na zachytávanie dažďovej vody a zadržiavanie vody*

v intraviláne (napr. výsadba stromov, rozširovanie zelených priestranstiev a revitalizácia parkov, zelené a vertikálne strechy, dažďové záhrady, jazierka a rybníky, sudy na dažďovú vodu, vsakovacie pásy, infiltračné nádrže a priekopy a iné)

nasledovne:

“ Podporovať v obciach a mestách opatrenia na zadržiavanie a infiltráciu zrážkovej vody, ako aj jej znovu využitie, za pomoci prvkov zelenej infraštruktúry a/alebo technického charakteru“

Odôvodnenie:

Už viac krát sme zo strany odbornej verejnosti upozorňovali na absenciu legislatívnych predpisov a normotvorby v oblasti udržateľného hospodárenia so zrážkovými vodami, ktoré by zároveň zjednotili aj terminológiu v danej oblasti. Nie je jasné, aký je rozdiel v pôvodne použitých termínoch „zachytávanie“ a „zadržiavanie“ a prečo sa uvádza iba dažďová, nie zrážková voda. Rovnako predpokladáme, že pôvodne použitý termín „vertikálne strechy“ je uvedený omylom a má sa jednať o vertikálne zelené steny. Od 1.11.2017 začala platiť novela zákona 543/2002 Zb.z o ochrane prírody a krajiny, kde je v § 2 zadefinovaný pojem “zelená infraštruktúra”, ako aj jej niektoré prvky ako je “zelený park”, zelená strecha” a “ekodukt”. Do nami navrhutej formulácii sme zahrnuli všetky opatrenia na infiltráciu, ale aj zadržanie a prípadné ďalšie využitia zrážkovej vody, rovnako ako aj možné spôsoby či už za pomoci prvkov zelenej infraštruktúry alebo technickými opatreniami).

Pripomienka č. 8 ku podkapitole 4.1.3 – pripomienka je zásadná:

V podkapitole 4.1.3 Sídelná krajina navrhujeme doplniť nové preventívne opatrenie: *„Minimalizovať straty vody v rozvodných sieťach.“*

Odôvodnenie:

Straty vody vyplývajúce z únikov vody z dôvodu zlého technického stavu sietí dosahujú v slovenských mestách približne 20% - 30%. Veľkosť strát je vyššia ako straty vo vodovodných systémoch miest vo vyspelých štátoch EU a ich znižovanie je ďalšou možnosťou úspor vody.

Pripomienka č. 9 ku podkapitole 4.1.3 – pripomienka je zásadná:

V podkapitole 4.1.3 Sídelná krajina navrhujeme doplniť nové preventívne opatrenie: *„Zabezpečiť maximálne možné kvalitné čistenie odpadových vôd v sídlach.“*

Odôvodnenie:

Z pohľadu znižovania vodnosti a následného znižovania zásob povrchových a podzemných vôd je potrebné zabezpečiť maximálne možné kvalitné čistenie odpadových vôd, zabezpečiť únik odpadových vôd z kanalizácie ohrozujúcich kvalitu podzemných vôd. Technológie čistenia odpadových vôd by sa mali priebežne modernizovať, moderná resp. rekonštruovaná kanalizačná sieť by mala pokryť maximálne možnú časť sídla. Tam kde je výstavba kanalizácie ekonomicky nevýhodná, je vhodné zabezpečiť čistenie domovými ČOV.

Pripomienka č. 10 ku podkapitole 4.1.3 – pripomienka je zásadná:

V podkapitole 4.1.3 Sídelná krajina navrhujeme doplniť nové preventívne opatrenie: *„Minimalizovať riziko znečistenia vodných zdrojov v dôsledku nevhodnej investičnej výstavby - zamedziť ohrozeniu vodných zdrojov výstavbou rizikových stavieb (napr. golfové ihriská, vodné diela), ako aj zabrániť akejkoľvek výstavbe, ktorá by mohla negatívne ovplyvniť stav a kvalitu vody v sídlach.“*

Odôvodnenie:

Každé vyradenie vodných zdrojov z dôvodu znečistenia rôzneho druhu prispeje v podmienkach znižujúcich sa disponibilných zdrojov vody k zvýšenému napätiu vo vodohospodárskej bilancii a z toho vyplývajúcim

ekonomickým a sociálnym problémom. To isté platí aj o výstavbe v sídlach, ktorá by mohla negatívne ovplyvniť stav a kvalitu vody, nakoľko sa ukazuje ako nevyhnutné prijať všetky rozumné opatrenia na zabezpečenie ochrany vôd pred bodovými a plošnými zdrojmi znečistenia.

Pripomienka č. 11 ku podkapitole 4.1.3 – pripomienka je zásadná:

V podkapitole 4.1.3 Sídelná krajina preformulovať pôvodne druhé opatrenie, ktoré znie v návrhu materiálu takto: „Podporovať pri výstavbe a rekonštrukcii parkovísk v mestách a obciach používanie polovegetačných dlaždíc v maximálnej miere tam, kde je to možné“

na nové znenie:

“Zavádzať postupy udržateľného hospodárenia s zrážkovými vodami formou znižovania podielu nepriepustných povrchov.”

Odôvodnenie:

Nielen na parkoviskách, ale aj na ostatných verejných priestranstvách v mestách a obciach je potrebné v maximálnej možnej miere znižovať podiel nepriepustných povrchov a naopak zvyšovať podiel priepustných povrchov (zatravnňovacie dlaždice, dlažby v pieskovom lôžku, priepustné mlatové povrchy, štrkový trávnik, živinicou viazané priepustné povrchy, vodopriepustná dlažba, vodopriepustný betón a asfalt a pod.).

Pripomienka č. 12 ku podkapitole 4.1.3 – pripomienka je zásadná:

V podkapitole 4.1.3 Sídelná krajina preformulovať pôvodne tretie opatrenie, ktoré znie v návrhu materiálu takto: „Podporovať na miestnych pozemných komunikáciách v hornatom teréne budovanie odrážok“

na nové znenie nasledovne: „Z miestnych pozemných komunikácií viesť zrážkovú vodu do vsaku prostredníctvom prielahov a ďalších obdobných prvkov.“

Odôvodnenie:

Tak ako uvádzame v odôvodnení pripomienky č.7, v tejto oblasti chýba jednotná terminológia - avšak pôvodne použitý termín „odrážky“ je definovaný v lesníckej terminológii pri lesných cestách. Navrhujeme odvodenie miestnych komunikácií viesť do vsaku (nielen v „hornatom teréne“) a v súlade s odvetvovými normami v ČR, ako aj v súlade s realizačnou praxou sme navrhli použiť termín „prielah“, ktorým sa označuje líniový plytký terénny útvar na vsakovanie zrážkovej vody.

Pripomienka č. 13 ku podkapitole 4.1.4 a kapitole 2.1 – pripomienka je zásadná:

V podkapitole 4.1.4 Vodné hospodárstvo žadame vypustiť preventívne opatrenie: „Pokračovať v projektovej príprave aktívnych vodohospodárskych prvkov technickej infraštruktúry (vodné nádrže, priehrad a pod.) slúžiacich na prerozdeľovanie vody v čase a priestore tak, ako vyplývajú zo strategických dokumentov vodného plánovania.“

Rovnako v tejto súvislosti v kapitole 2.1 proces prípravy akčného plánu v prvom odstavci na str. 5 žadame o vylúčenie slov „pokračovanie v príprave výstavby vodných nádrží a priehrad“ .

Odôvodnenie:

Pokračovanie projektovej prípravy (všetkých) vodných nádrží, priehrad a pod. vo všeobecnosti je opatrením, ktoré významne neguje prakticky všetky ostatné preventívne opatrenia v danej podkapitole. Je nepochybné, že súčasné poznanie je už oveľa ďalej, ako pred 50 – 60 rokmi, z ktorých pochádzajú plány na výstavbu vodných nádrží na Slovensku a (nielen) v EÚ sa pristupuje k príprave a realizácii veľkých vodných stavieb až po dôkladnom zohľadnení najlepších dostupných vedeckých poznatkov a postupov.

V etape projektovej prípravy sú na Slovensku vodné nádrže a priehrad, ktoré majú pôvod z pozície dnešného poznania v zastaralých stratégiách, z ktorých sa zo zotrvačnosti „prepisujú“ do nových

plánovacích dokumentov bez akéhokoľvek kritického prehodnotenia v súvislosti s rýchlo sa meniacimi podmienkami a stavom životného prostredia, meniacimi sa sociálnymi a ekonomickými podmienkami, smerovaním spoločnej politiky EÚ (napr. vodné dielo Slatinka, Hronček, Tichý Potok, priehrada nad Bratislavou atď.). Ak už sú tieto stavby vo Vodnom pláne SR (kam sa dostali bez odôvodnenia a diskusie), nie je dôvod preklápať ich do mentálne plne inak zameraného Akčného plánu (ktorý vychádza z moderných prístupov a spoločnej politiky EÚ).

Vodné nádrže a priehrady majú vždy vážne negatívne vplyvy na životné prostredie (biota, biodiverzita, stav vôd, riečne ekosystémy, klíma, ekologická stabilita krajiny atď.), ale aj na miestne komunity, využívanie krajiny, ekonomiku, preto je potrebné prípad od prípadu zvážiť pokračovanie ich projektovej prípravy a to aj v súvislosti s navrhovaným nasledujúcim opatrením „*Spracovať Generel lokalít ...*“ (ďalšie opatrenie v danej podkapitole). Je možné, že po prehodnotení všetkých relevantných záujmov v území bude príprava niektorých vodných diel pokračovať a niektorých bude pozastavená, rovnako je možné, že niektoré existujúce vodné diela budú rozobrané a zlikvidované, pretože ich skutočné negatívne vplyvy výrazne prevažujú nad vplyvmi pozitívnymi. Ak aj nebudú uvedené vo všeobecnosti (všetky!) v Akčnom pláne na riešenie dôsledkov sucha a nedostatku vody, nijak sa neznemožní ich ďalšia projektová príprava.

Pripomienka č. 14 ku podkapitole 4.1.4 – pripomienka je zásadná:

V podkapitole 4.1.4 Vodné hospodárstvo preformulovať opatrenie, ktoré znie v návrhu materiálu takto „*Spracovať „Generel lokalít pre akumuláciu povrchových vôd“*, ktorý stanoví lokality morfológicky, geologicky a hydrogeologicky, ako aj z pohľadu záujmov ochrany prírody, vhodné pre akumuláciu povrchových vôd, ako jedno z adaptačných opatrení pre prípadné riešenie dopadov zmeny klímy, najmä pre zníženie nepriaznivých účinkov povodní a sucha, v dlhodobom horizonte 50 – 100 rokov a prehodnotiť udržateľné využívanie vodných zdrojov v nových podmienkach nadväznosti na prognózy populačného rastu SR a preveriť parametre vodných zdrojov vrátane všetkých existujúcich vodných nádrží a ich manipulačných poriadkov.“

nasledovne:

„*Spracovať „Generel lokalít pre akumuláciu a **retenciu** povrchových vôd“*, ktorý stanoví **územia s retenčným potenciálom** a lokality morfológicky, geologicky a hydrogeologicky, ako aj z pohľadu záujmov ochrany prírody, vhodné pre akumuláciu povrchových vôd, ako **jedny** z adaptačných opatrení pre prípadné riešenie dopadov zmeny klímy, najmä pre zníženie nepriaznivých účinkov povodní a sucha, v dlhodobom horizonte 50 – 100 rokov a prehodnotiť udržateľné využívanie vodných zdrojov v nových podmienkach nadväznosti na prognózy populačného rastu SR a preveriť parametre vodných zdrojov vrátane všetkých existujúcich vodných nádrží a ich manipulačných poriadkov.“

Odôvodnenie:

Viaceré strategické dokumenty a plánovacie materiály na úrovni Európskej komisie konštatujú, že nie je dlhodobo udržateľné preferovať jeden typ opatrení (napr. sivej infraštruktúry) nad inými. Osvedčilo sa kombinovanie sivej a zelenej infraštruktúry a preferencia mäkkých a neštrukturálnych opatrení. Považujeme za dôležité, aby Slovensko malo spracovaný generel lokalít nielen pre akumuláciu povrchových vôd (čím sa myslia v slovenských pomeroch predovšetkým nádrže a vodné diela), ale aj lokalít, ktoré majú retenčný potenciál na zadržanie vody (čo sú nielen technické, ale aj prírode blízke opatrenia). Ako sa uvádza v dokumente *Green Infrastructure (GI) — Enhancing Europe's Natural Capital*¹, „*Začlenenie aspektov zelenej infraštruktúry do správy povodia riek môže významne prispieť k zabezpečeniu dobrej kvality vody, zmierneniu vplyvu hydromorfologických tlakov a zníženiu následkov záplav a sucha.*“

¹ *Green Infrastructure (GI) — Enhancing Europe's Natural Capital COM (2013) 216 z 16. 4. 2013*

Pripomienka č. 15 ku kapitole 4.1.4 – pripomienka je zásadná:

V podkapitole 4.1.4. Vodné hospodárstvo (str. 16) navrhujeme vypustiť preventívne opatrenie: *“Podporovať zahrádzanie bystrín, starostlivosť o drobné vodné toky a aktivity s pozitívnym dopadom na zadržiavanie vody v lesnej krajine.”*

Odôvodnenie:

Účinnosť zahrádzania bystrín ako opatrenia na udržiavanie, resp. zvyšovanie retenčnej kapacity povodia je nízka a ekonomicky nevýhodná.

Pripomienka č. 16 ku podkapitole 4.1.4 – pripomienka je zásadná:

V podkapitole 4.1.4. Vodné hospodárstvo (str. 15 - 16) navrhujeme v súvislosti s pripomienkou č. 15 doplniť nové preventívne opatrenie: *„V citlivých a kľúčových územiach na odtok (flyšové pásma, pramenné oblasti v horských lesoch) prehodnotiť rozsah a spôsob vedenia cestnej siete tak aby sa minimalizoval odtok vody z územia. Prehodnotiť rozsah ťažby dreva v týchto územiach s ohľadom na ochranný charakter lesov v zmysle kategorizácie lesov.”*

Odôvodnenie:

Pre zadržiavanie vody v lesnej krajine sú kľúčové: spôsob hospodárenia a rozsah a spôsob vedenia cestnej siete, eliminačné protierózne opatrenia pri ťažbe drevín a štruktúra pobrežnej vegetácie a jej stupeň zachovania.

Pripomienka č. 17 ku podkapitole 4.1.4 – pripomienka je zásadná:

V podkapitole 4.1.4. Vodné hospodárstvo (str. 15 - 16) navrhujeme doplniť preventívne opatrenie: *“Podpora komplexnej revitalizácie a prirodzenej renaturalizácie tokov a nív.”*

Odôvodnenie:

Zachovanie prirodzeného hydrologického režimu v riečnom ekosystéme je základným predpokladom na zadržanie vody v krajine. Vzhľadom na vysoký podiel nevhodných úprav a odvodnených plôch v blízkosti tokov a v nívnych oblastiach je potrebné pristúpiť k ich revitalizácii. Pridanou hodnotou týchto opatrení je aj obnova ďalších ekosystémových služieb.

Pripomienka č. 18 ku kapitole 5 – pripomienka je obyčajná:

Do medzirezortnej pracovnej skupiny navrhujeme doplniť zástupcov samospráv alebo ich strešných orgánov (Združenie miest a obcí Slovenska, Únia miest Slovenska), ako aj zástupcov užívateľov poľnohospodárskych a lesných pozemkov.

Odôvodnenie:

V súčasnom zložení medzirezortnej pracovnej skupiny je absolútna prevaha zástupcov ministerstiev a ním riadených (a zriadených) subjektov (výskumné ústavy, štátne podniky), ako aj univerzít a výskumných pracovísk. Chýba zastúpenie subjektov, ktorých sa v prevažnej miere týka samotná realizácia opatrení.

Pripomienka č. 19 k materiálu ako celku – pripomienka je zásadná:

Navrhujeme posúdiť materiál *„H2ODNOTA JE VODA - Akčný plán na riešenie dôsledkov sucha a nedostatku vody“* ako strategický dokument z hľadiska vplyvov na životné prostredie (SEA) v zmysle zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v platnom znení.

Odôvodnenie:

Spracovanie dokumentu, ako iniciatívneho materiálu Ministerstva životného prostredia SR, skutočne veľmi vítame a oceňujeme. Rovnako oceňujeme smer, ktorým sa celý materiál uberá, teda k vytváraniu

predpokladov na presadzovanie kombinácie účinných zelených - prírode blízkych opatrení, technických opatrení a neštruktúrnych opatrení. Napriek tomu v ňom vidíme, osobitne v podkapitole Preventívne opatrenia - vodné hospodárstvo niekoľko opatrení, ktoré tu pôsobia umelo a sú evidentne vložené buď na poslednú chvíľu alebo bez nadväznosti na celkové veľmi dobré zameranie materiálu a jeho smerovanie k politikám EÚ².

To, že ide o strategický materiál v zmysle § 3 zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v platnom znení vyplýva jednak z charakteru vlastného dokumentu, a tiež zo sprievodných materiálov ku predloženému akčnému plánu. Dokument by mal „zastrešiť“ rôzne, už existujúce sektorové stratégie a plány, mal by byť dokumentom, ktorý dostatočne zohľadní ich vzájomné synergie a medzisektorálne aspekty. V doložke vplyvov resp. v prílohe 5 sa uvádza, že sa „*Materiál má pozitívny vplyv na zložky životného prostredia, ako voda, pôda, ovzdušie, biotopy, ako aj na celú krajinu.*“, a ďalej „*Predchádzanie suchu preventívnymi opatreniami a eliminovanie negatívnych dôsledkov zmeny klímy má vplyv na celú krajinu.*“ a tiež sa v doložke vplyvov aj predkladacej správe sa uvádza, že nemá žiadne sociálne vplyvy.

Je nepochybné, že materiál vytvára rámec na realizáciu činností, ktoré musia byť posúdené z hľadiska vplyvov na životné prostredie (vodné nádrže, priehrady a pod.), tieto činnosti by mali byť financované z verejných zdrojov, predpokladá sa, že aj spolufinancované Európskou úniou, viaceré sa budú týkať chránených území atď. Práve vodné nádrže a priehrady (osobitne tie, ktoré sa na Slovensku neustále projektovo pripravujú podľa štátnych zastaraných koncepcií) majú často vážne sociálne vplyvy na miestne obyvateľstvo, a to už v etape prípravy, ktorá u nás trvá už desiatky rokov (v prípade vodné diela Slatinka napr. presne 64 rokov!). Vodné nádrže a priehrady majú vždy vážne negatívne vplyvy na životné prostredie (biota, biodiverzita, stav vôd, riečne ekosystémy, klíma, ekologická stabilita krajiny atď.), ale aj na miestne komunity, využívanie krajiny, ekonomiku, v dôsledku ktorých mnohé krajiny postupne pristupujú k ich rozoberaniu a likvidácii, keďže skutočné negatívne vplyvy výrazne prevážili nad vplyvmi pozitívnymi. Na Slovensku desiatky rokov trvajúca projektová príprava „aktívnych vodohospodárskych prvkov technickej infraštruktúry“, dlhodobo odčerpáva finančné, odborné a ľudské zdroje na prípravu a realizáciu iných preventívnych opatrení.

Práve tieto súvislosti (ale nielen tie) materiálu „*H2ODNOTA JE VODA - Akčný plán na riešenie dôsledkov sucha a nedostatku vody*“ je nevyhnutné posúdiť z hľadiska vplyvov na životné prostredie, pretože kým ostatné opatrenia uvádzané v akčnom pláne môžu, ale nemusia mať negatívne vplyvy na zložky životného prostredia (a pravdepodobne ich stačí posúdiť v etape prípravy jednotlivých opatrení), aktívne vodohospodárske prvky technickej infraštruktúry – vodné nádrže, priehrady, budú mať negatívne vplyvy bez akýchkoľvek pochyb. Práve strategické dokumenty vodného hospodárstva (Návrh orientácie, zásad a priorít vodohospodárskej politiky SR do roku 2027, Koncepcia vodohospodárskej politiky do roku 2015) nikdy neboli posúdené v procese SEA z hľadiska vplyvov na životné prostredie, a do Vodného plánu SR sa dostali vodné diela a nádrže práve z týchto (neposúdených) dokumentov bez akejkoľvek diskusie a odôvodnenia.

V prípade, ak Ministerstvo životného prostredia SR nevyhoví týmto pripomienkam, žiadame o zvolanie rozporového konania. Na prerokovanie pripomienok splnomocňujeme týchto zástupcov verejnosti:

- Mgr. Miroslava Čierna Plassmann; WWF Danube-Carpathian Programme Slovakia, Medená 5, 811 02 Bratislava, mplassmann@wwfdcp.org
- Ing. Zuzana Hudeková, PhD., REC Bratislava, Godrova 3/B, 811 06 Bratislava; zunka.hudekova@gmail.com
Ing. Martina Barancová Paulíková, Združenie Slatinka, A. Sládkoviča 2, 960 01 Zvolen; paulikova@changenet.sk

² napr. Koncepcia na ochranu vodných zdrojov Európy – A Blueprint to Safeguard Europe's Water Resources – COM(2012)0673 final z 17. 12. 2012; Stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy – COM (2013) 216 z 16. 4. 2013; Green Infrastructure (GI) – Enhancing Europe's Natural Capital“ (COM (2013) 216 z 16. 4. 2013; Prispôsobenie sa zmene klímy v Európe – možnosti na uskutočnenie opatrení na úrovni EÚ (zelená kniha) – COM (2007) 357 z 29. 6. 2007 a ďalšie.